

НАРЕДБА за държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Република България

Приета с ПМС № 79 от 9.05.2000 г., обн., ДВ, бр. 40 от 16.05.2000 г., изм. и доп., бр. 78 от 7.09.2004 г., бр. 47 от 7.06.2005 г., изм., бр. 79 от 6.10.2009 г.

Сборник закони - АПИС, кн. 6/2000 г., стр. 55; кн. 10/2004 г., стр. 152

Библиотека закони - АПИС, т. 4, р. 2, № 322

Раздел I Общи положения

Чл. 1. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) С наредбата се определят държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Република България за придобиване на образователно-квалификационните степени "специалист", "бакалавър" и "магистър" след завършено средно или висше образование и за изпращане на български студенти за обучение в чуждестранни висши училища.

Раздел II Приемане на български граждани за студенти във висшите училища на Република България

Чл. 2. (1) (Доп. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) Във висшите училища на Република България могат да кандидатстват и да бъдат приети за обучение български граждани, в т. ч. лица с двойно гражданство, едното от които е българско, които притежават диплома за средно образование, осигуряващо им достъп до обучение във висшите училища.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Български граждани, завършили средно образование в чуждестранни училища, могат да кандидатстват и да бъдат приети за студенти във висшите училища на Република България след признаване на средното им образование при условия и по ред, определени с наредбата по § 5 от Закона за народната просвета.

Чл. 3. (1) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Приемането на студенти след завършено средно образование в рамките на утвърдения брой съгласно чл. 9, ал. 3, т. 6 от Закона за висшето образование (ЗВО) се извършва по реда на чл. 68, ал. 1, 2 и 4 от същия закон.

(2) Учебното съдържание за всеки конкурсен изпит се определя в съответствие с действащите в годината на кандидатстването учебни планове и учебни програми на средните училища в Република България.

(3) Знанията и уменията на кандидат-студентите се оценяват по шестобалната система.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Конкурсните изпити са анонимни с изключение на изпитите за висшите училища по изкуствата и спорт.

Чл. 4. (1) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Кандидат-студентите - лауреати на национални и международни олимпиади, завършващи средно образование в годината, в която се провежда олимпиадата, носители на медали от олимпийски, световни и европейски първенства, се приемат за студенти при условията и по реда на чл. 68, ал. 5 ЗВО.

(2) Когато конкурсните изпити са повече от един, на лауреатите на национални и международни олимпиади се признава оценка отличен 6,00 за този от тях, който е в съответствие с предмета на олимпиадата. Кандидат-студентите се явяват на останалите конкурсни изпити и участват в класирането по реда, установен в съответното висше училище.

Чл. 5. Висшите училища определят и обявяват:

1. условията и реда за участие в конкурсните изпити;
2. кандидатстудентските документи и сроковете за тяхното подаване;
3. датите за провеждане на конкурсните изпити;
4. критериите и процедурите за оценяване и класиране;
5. документите и сроковете за записване на новоприетите студенти.

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) (1) Кандидат-студентите подават документите си в определените от висшите училища места и срокове. Длъжностно лице от висшето училище приема копие от дипломата за средно образование заедно с оригинала, който след сравняване се връща на притежателя му.

(2) Лицата с трайни увреждания и намалена работоспособност 70 и над 70 на сто; военноинвалиди; кръгли сираци; майки с три и повече деца; близнаци, когато са кандидатствали едновременно в едно и също професионално направление и висше училище, представят документ, удостоверяващ тези обстоятелства, заедно с документите по чл. 5, т. 2.

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) (1) Висшите училища обявяват утвърдения от Министерския съвет брой на приеманите за обучение студенти, а държавните висши училища - и по професионални направления, образователно-квалификационни степени и специалности.

(2) Кандидат-студентите, успешно участвали в конкурсните изпити, които са: класирани с еднакъв бал; лица с трайни увреждания и намалена работоспособност 70 и над

70 на сто; военноинвалиди; кръгли сираци; майки с три и повече деца; близнаци, когато са кандидатствали едновременно в едно и също професионално направление и висше училище и единият от тях е приет, се приемат за студенти при облекчени условия и по ред, определени в правилниците за дейността на висшите училища.

Чл. 8. (1) Висшите училища провеждат конкурсните изпити и обявяват резултатите от тях.

(2) Резултатите от конкурсните изпити са окончателни и важат само за годината, в която са проведени изпитите.

(3) Технически грешки се отстраняват преди първото класиране при условия и по ред, определени в правилниците на висшите училища.

Чл. 8а. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) (1) Приемането на български граждани за студенти във висшите училища на Република България за придобиване на образователно-квалификационна степен "магистър" след завършена образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" се извършва:

1. в рамките на утвърдения брой студенти по реда на чл. 9, ал. 3, т. 6 ЗВО, или
2. в изпълнение на разпоредбите на чл. 21, ал. 2 и 3 ЗВО.

(2) Условията, редът и сроковете за приемане на студентите по ал. 1 се определят в правилниците на висшите училища и при спазване изискванията на Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени "бакалавър", "магистър" и "специалист" (обн., ДВ, бр. 76 от 2002 г.; попр., бр. 85 от 2002 г.; доп., бр. 79 от 2003 г.).

Чл. 8б. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) (1) Записването на приетите студенти по чл. 3 се извършва с оригинал от дипломата за завършено средно образование в срок, определен от висшето училище, но не по-късно от започването на учебната година.

(2) Записването на приетите студенти по чл. 8а се извършва в началото на един от двата семестъра на учебната година.

Чл. 9. Младежите, които са приети за редовно обучение в български или чуждестранни висши училища, създадени по законоустановения ред, се отлагат от наборна военна служба до завършване на образованието си, но не по-късно от навършване на 27 години.

Раздел III

Изпращане на български студенти за обучение в чуждестранни висши училища

Чл. 10. (1) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Министерството на образованието, младежта и науката ежегодно обявява и провежда конкурси за местата за пълен и частичен срок на обучение в чуждестранни висши училища в изпълнение на междуправителствени спогодби за образователен, културен и научен обмен и при допълнително определени от него изисквания, посочени в обявата за конкурса.

(2) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Кандидати по ал. 1 могат да бъдат само студенти, записани в български държавни висши училища за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" след завършено средно образование съгласно чл. 5, ал. 1 или чл. 9, ал. 1, т. 2 от Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени "бакалавър", "магистър" и "специалист".

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) За пълен срок на обучение могат да кандидатстват само студенти в първи курс, а за частичен - студенти, които не са в първата или в последната година на обучението си.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Министерството на образованието, младежта и науката уведомява висшите училища за всички студенти, които продължават обучението си по реда на ал. 1.

(5) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Студентите, изпратени по реда на ал. 1 за пълен срок на обучение в чуждестранни висши училища, при прекратяване на обучението си преди срока могат да продължат обучението си във висшето училище в Република България по специалността, по която са били приети. С това право не се ползват студенти, които не са изпълнили учебните си задължения в чуждестранното висше училище.

(6) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Студентите, изпратени по реда на ал. 1 за пълен срок на обучение, ежегодно удостоверяват с документ пред Министерството на образованието, младежта и науката и пред висшето училище, в което са приети за студенти в Република България, че са изпълнили учебните си задължения в чуждестранното висше училище.

(7) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Студентите, изпратени по реда на ал. 1 за частичен срок на обучение, удостоверяват с документ пред висшето училище, в което са студенти в Република България, че са изпълнили учебните си задължения в чуждестранното висше училище.

Чл. 10а. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) (1) Министерството на образованието, младежта и науката ежегодно обявява и провежда конкурси за местата за пълен и частичен срок на обучение в чуждестранни висши училища за придобиване на образователно-квалификационна степен "магистър" след завършена образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" в изпълнение на междуправителствени спогодби за образователен, културен и научен обмен и при допълнително определени от него изисквания, посочени в обявата за конкурса.

(2) За пълен срок на обучение по реда на ал. 1 могат да кандидатстват студенти, които

са завършили образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" във висше училище на Република България с успех от дипломата не по-малко от "много добър" (4,50).

(3) За частичен срок на обучение по реда на ал. 1 могат да кандидатстват студенти, записани за обучение в първи курс за придобиване на образователно-квалификационна степен "магистър" в българско държавно висше училище.

(4) Студентите, изпратени по реда на ал. 1 за пълен срок на обучение, ежегодно удостоверяват с документ пред Министерството на образованието, младежта и науката, че са изпълнили учебните си задължения в чуждестранното висше училище.

(5) Студентите, изпратени по реда на ал. 1 за частичен срок на обучение, удостоверяват с документ пред висшето училище, в което са студенти в Република България, че са изпълнили учебните си задължения в чуждестранното висше училище.

Чл. 106. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Министерството на образованието, младежта и науката ежегодно изисква информация от българските дипломатически и консулски представителства в чужбина за студентите, изпратени за пълен срок на обучение в чуждестранни висши училища.

Раздел IV

Приемане на чужденци за студенти във висшите училища на Република България

Чл. 11. (1) (Изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г., доп., бр. 47 от 2005 г.) Във висшите училища на Република България могат да кандидатстват чужденци, които притежават документ за завършено средно образование, осигуряващо им достъп до обучение във висшите училища на страната, в която е придобито средното образование, или документ за завършено висше образование или степен на висше образование.

(2) Чужденци могат да кандидатстват във висшите училища на Република България:

1. в изпълнение на междуправителствени спогодби за образователен, научен и културен обмен;

2. съгласно актове на Министерския съвет;

3. (изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) при условията на чл. 95, ал. 6 и 7 на Закона за висшето образование.

(3) Чужденци могат да кандидатстват за обучение и при условията и по реда за приемане на българските граждани във висшите училища на Република България, ако:

1. имат статут на постоянно пребиваващи на територията на Република България;
2. имат статут на бежанци;

3. са от българска народност, удостоверена по реда на Постановление № 103 на Министерския съвет от 1993 г. за осъществяване на образователна дейност сред българите в чужбина (обн., ДВ, бр. 48 от 1993 г.; попр., бр. 52 от 1993 г.; изм. и доп., бр. 54 от 1995 г., бр. 20 от 1996 г., бр. 38 и 73 от 1999 г.).

(4) Кандидат-студентите по ал. 3 се приемат в рамките на ежегодно утвърждавания от Министерския съвет брой студенти.

Чл. 12. (1) Чужденците подават следните документи:

1. (изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) формуляр или молба, съдържаща кратки биографични данни, и висшите училища и специалностите, в които желаят да се обучават;

2. (изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) копие от документа за завършено средно образование и от приложението с оценките - за кандидатите за пълен срок на обучение;

3. (нова - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) документ, издаден от компетентен орган, с който се удостоверява правото на кандидата да продължи обучението си във висшите училища на страната, в която е придобито средното образование;

4. (предишна т. 3, изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) академична справка - за студенти, кандидатстващи за частичен срок на обучение;

5. (нова - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) копие от документа за завършено висше образование със степен, съответстваща на образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" - за кандидатите за обучение в магистърска степен;

6. (нова - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) документ за владеење на български език, издаден от висше училище в Република България - за кандидатите, които няма да преминават езикова и специализирана подготовка;

7. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 78 от 2004 г., предишна т. 5, бр. 47 от 2005 г.) медицинско свидетелство, издадено в едномесечен срок преди датата на кандидатстването и заверено от съответните органи в страната, от която лицето кандидатства;

8. (нова - ДВ, бр. 78 от 2004 г., предишна т. 6, бр. 47 от 2005 г.) копие от документите за гражданство - за кандидатите с двойно гражданство, едното от които е българско;

9. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 78 от 2004 г., предишна т. 7, бр. 47 от 2005 г.) две снимки.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г., изм. и доп., бр. 47 от 2005 г.) Документите по ал. 1, т. 2, 3, 4, 5 и 7 трябва да бъдат легализирани, преведени и заверени в съответствие с разпоредбите на международните договори на Република България с държавата, в която са

издадени, а при отсъствие на такива - по общия ред за легализациите, преводите и заверките на документи и други книжа.

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) (1) Кандидат-студентите по чл. 11, ал. 2, т. 1 подават документите по чл. 12 в Министерството на образованието, младежта и науката чрез компетентните институции в страната, от която кандидатстват.

(2) Кандидат-студентите се приемат при условията и по реда, определени в междуправителствените спогодби, след съгласуване със съответните висши училища.

Чл. 14. Кандидат-студентите по чл. 11, ал. 2, т. 2 подават документите си в Министерството на образованието, младежта и науката и се приемат при условията и по реда, определени в съответния акт на Министерския съвет.

Чл. 15. (1) (Изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г., доп., бр. 47 от 2005 г.) Кандидат-студентите по чл. 11, ал. 2, т. 3 за обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър", "магистър" или "специалист" след завършено средно образование подават документите си в избрано от тях висше училище в срок до 1 октомври в годината на кандидатстването.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) Минималният среден успех от учебните предмети от документа за завършено средно образование, които са балообразуващи за специалността, за която кандидатства лицето, не може да бъде по-нисък от 62 на сто от максималната стойност по системата за оценяване в страната, в която е придобито средното образование.

(3) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Кандидат-студентите по чл. 11, ал. 2, т. 3 за обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен "магистър" след придобита образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" подават документите си в избрано от тях висше училище до началото на летния семестър на съответната учебна година.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г., предишна ал. 3, бр. 47 от 2005 г.) Решение за одобряване на кандидатите по ал. 1 се взема от съответното висше училище до 1 ноември в годината на кандидатстване.

(5) (Отм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г., нова, бр. 47 от 2005 г.) Решение за одобряване на кандидатите по ал. 3 се взема от съответното висше училище в едномесечен срок от постъпване на документите, но не по-късно от началото на летния семестър на съответната учебна година.

Чл. 15а. (Нов - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) (1) Висшите училища изпращат в Министерството на образованието, младежта и науката документите на одобрените от тях лица, кандидатстващи при условията на чл. 95, ал. 6 от Закона за висшето образование, с оглед изпълнение на процедурата по издаване на визи за дългосрочно пребиваване - виза вид "D", съгласно Наредбата за условията и реда за издаване на визи, приета с Постановление № 97 на Министерския съвет от 2002 г. (ДВ, бр. 49 от 2002 г.).

(2) При изпращането на документите по ал. 1 висшите училища посочват:

1. лични данни на кандидата - имената по паспорт на латиница, дата на раждане, място на раждане, гражданство;

2. наименование на специалността, образователно-квалификационна степен, форма и срок на обучение по утвърден учебен план;

3. информация за езиковата и специализираната подготовка - степен на владение на български език, наименование на департамента, в който ще се проведе подготовката, продължителност на обучението;

4. семестриалната такса за обучение и за езиковата и специализираната подготовка;

5. номер на банковата сметка, по която следва да бъде преведена таксата за обучение или за езиковата и специализираната подготовка.

(3) Министерството на образованието, младежта и науката издава Удостоверение за приемане на кандидат-студентите за обучение в Република България и писмено уведомява Министерството на външните работи и дирекция "Миграция" на Министерството на вътрешните работи за това. Удостоверението е валидно само за учебната година, за която е издадено.

(4) Лицата, кандидатстващи при условията на чл. 95, ал. 6 от Закона за висшето образование, заплащат таксите за обучение, след като са получили виза вид "D" и са пристигнали в Република България.

Раздел V

Езикова и специализирана подготовка на чужденците, кандидатстващи във висшите училища в Република България (Загл. изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.)

Чл. 16. (1) (Изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) Висшите училища осигуряват езиковата и специализираната подготовка на чужденците, кандидатстващи във висшите училища в Република България.

(2) Езиковата и специализираната подготовка се организира на територията на Република България в департаменти на висшите училища, които отговарят на чл. 26а от Закона за висшето образование. Когато такива звена в структурата на висшето училище не съществуват, езиковата и специализираната подготовка се провежда в други висши училища, където са създадени департаменти, отговарящи на изискванията на Закона за висшето образование.

Чл. 17. (1) Обучението се провежда по учебна документация, която обхваща учебен план и учебни програми.

(2) Обучението за придобиване на езикови и специализирани знания е с продължителност не по-малко от 9 месеца и се извършва в учебни групи с численост не повече от 10 души.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) Езиковата и специализираната подготовка се осъществява чрез изучаване на задължителни учебни дисциплини, разпределени в две групи при минимален хорариум, както следва:

1. за хуманитарните специалности - български език - 800 учебни часа;

2. за всички останали специалности - български език - 650 учебни часа, и специализирани учебни дисциплини - 350 часа.

Чл. 18. (1) Обучението по български език завършва с писмен и устен изпит, който се полага пред комисия.

(2) (Нова - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) Лицата по чл. 16, ал. 1, които владеят български език, могат да се явят на изпитите по ал. 1, без да са преминали езикова подготовка.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) Специализираната подготовка завършва с изпити по всички учебни дисциплини, предвидени в учебния план, които се полагат пред комисия.

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) На лицата, успешно завършили езиковата и специализираната подготовка, се издава свидетелство от висшето училище, провело подготовката.

Чл. 20. (Нов - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) (1) Висшите училища записват одобрените кандидати за студенти, след като те представят свидетелството по чл. 19.

(2) Висшите училища писмено уведомяват Министерството на образованието, младежта и науката за чужденците, които са се записали за студенти.

(3) Министерството на образованието, младежта и науката изпраща информацията по ал. 2 на Министерството на външните работи и на дирекция "Миграция" на Министерството на вътрешните работи.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Лауреати на национални и международни олимпиади по смисъла на наредбата са лица, които са получили оценка отличен 6,00 на националните олимпиади или са носители на златен, сребърен или бронзов медал от международни олимпиади.

§ 2. Кандидат-студентите удостоверяват статута си на лауреати на национални и международни олимпиади с документ, издаден от Министерството на образованието, младежта и науката, който представят заедно с документите по чл. 5, т. 2.

§ 3. (1) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Когато в дипломата за средно образование на български гражданин по съответен учебен предмет не е вписана оценка, която участва в образуването на състезателния бал, лицето полага изпит по този учебен предмет в училище, определено от началника на съответния регионален инспекторат по образованието. Изпитът се полага върху учебното съдържание по съответния учебен предмет при условията и по реда на държавните зрелостни изпити.

(2) Лицето, издържало успешно изпита, получава удостоверение за положен изпит по общообразователен учебен предмет, което е неразделна част от дипломата за средно образование.

(3) Когато в дипломата за средно образование са вписани две оценки по балообразуващия учебен предмет, като едната от тях е от държавния зрелостен изпит, а другата - от курса на обучение, за балообразуваща оценка се счита оценката от държавния зрелостен изпит.

(4) При образуването на състезателния бал на кандидат-студенти, в чиято диплома за средно образование няма оценка от държавен зрелостен изпит по български език и литература, за балообразуваща се взема оценката от зрелостния изпит по общообразователна подготовка.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 4. Наредбата се издава на основание чл. 9, ал. 3, т. 10 от Закона за висшето образование.

§ 5. Министърът на образованието, младежта и науката дава указания по прилагането на наредбата.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 231 на Министерски съвет от 25 септември 2009 г. за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерски съвет (ДВ, бр. 79 от 2009 г.)

§ 25. Навсякъде в Наредбата за държавните изпитвания за приемане на студенти във висшите училища на Република България, преработени с Постановление № 79 на Министерски съвет от 2000 г. (обн., ДВ, бр. 40 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 78 от 2004 г. и бр. 47 от 2005 г.), думите "Министър на образованието и науката" и "Министерството на образованието и науката" се заменят съответно с "Министър на образованието, младежта и науката" и "Министерството на образованието, младежта и науката".